

Bodil Ejdesgaard hevur verið heimahjálpi í 16 ár:

Tað er einki stutligt at blíva gamal í Føroyum

– Skulu vit gera arbeiðið ordiligt, eru vit noydd at brúka eitt sindur av okkara egnu frítíð. Tí eitt er at hava eina tímatálvu at ganga eftir og eina figgjarlóg sum skal haldast. Eitt heilt annað er, hvat tú sum menniskja hevur kreftir at standa modell til.

ÁKI BERTHOLDSEN

– Vit hava nógv at gera, men ov litla tíð. Men tað er ikki altíð, eg havi kreftir at „ryma“ frá fólki, hóast tíðin er uppi. Skulu vit gera okkara arbeiðið nóg væl, noyðast vit at brúka eitt sindur av okkara frítíð eisini.

Bodil Ejdesgaard í Oyndafjørði hevur verið heimahjálpi í 16 ár.

Tá ið tú hevur eitt arbeiði í 16 ár, man tað vera tí at tær dæmar tað?

– Mær dæmar sera væl at vera heimahjálpi. Tað er eitt gevandi arbeiði at fáast við fólki, tí yvirhøvur eru tey ómettaliga takksom fyri tað sindri, tú gert fyri tey.

Tað er nógv vatn runnið í havið síðani Bodil fór á sína fyrstu heimavítjan.

Og hon dylir ikki fyri, at arbeiðið er nógv broytt hesi 16 árin, hon hevur verið heimahjálpi.

– Nógvar sparringar eru framdar. Vit fáa minni tíð til okkara arbeiðið og noyðast at skunda meiri, fyri at fáa gjørt tað, vit skulu.

– Sjálvandi er tað so ymiskt, hvussu nógv hvør einstakur leggur í tað. Men í nógvum førum fáa vit so litla tíð, at skulu vit gera okkara arbeiðið ordiligt, noyðast vit at brúka at okkara av egnu frítíð eisini. Tí slepst ikki undan, sigur Bodil Ejdesgaard.

Tað er heldur ikki nøktandi hjá teimum, sum hava brúk fyri heimahjálpi.

– Og nú er tað einki stutligt at blíva gamal í Føroyum.

Hon sigur, at feilurin er, at játtanin á figgjarlógini til heimaróktini fylgir ikki við tórvinum.

– Og tað gongur í stóran mun útyvir heimahjálpin, tí eitt er at vit hava eina

tímatálvu at ganga eftir. Eitt annað er, hvat vit hava kreftir at fara frá.

– Serliga tá ið vit koma inn til fólki, sum eru einsamøll, er tað ikki altíð líka lætt at „sleppa“ útaftur. Bodil Ejdesgaard sigur, at nóg fólki eru so einsamøll, at heimahjálpin er einasta ljóspunktið í degnum.

– Tað er eisini týðiligt, at vónbrotið er stórt, um tað onkuntíð ikki ber til at koma akkurát til ásettu tíð.

Bodil Ejdesgaard ávarar ímóti ov stórum skerjingum.

– Gongdin er tann, at fólki verða fyrr og fyrr skrivað út av sjúkrahúsi. Og tað er truplari og truplari at slappa inn á Ellis- og røktarheim.

– Løggjafirnir verður eitt góðtíðarvæðing. Tí er tað ómáttugt hjá okkara heimaróktum. Tí er tað ómáttugt hjá okkara heimaróktum, eins og sjúkrahúsin og ellisheimini verða skerd.

– Heldur skuldi heimaróktin verið styrkt, tí av bjóðingin veksur alsamt.

– Og vit skulu heldur ikki gloyma, at tey eldru verða fleiri og fleiri og eisini tað er við til at veksa um tórvin á heimarókt.

Hon leggurafturat, at tað er ikki bara hjá politikarum at átaka sær eina skyldu. Hon skal eisini røkjast.

– Politikararnir hava áttikið sær at passa tey gomlu

og sjúku. Men teir eru sera trekir at játta teir neyðugu pengarnar.

Spara sær ómakin

Bodil visir á, at nú ætlanin er at leggja heimahjálpin, heimasjúkrasystirarnar og heilsusystirarnar saman, er tað alneyðugt at styrkja skipanina, annars kunnu politikararnir spara sær ómakin.

Hon tekur væl ímóti teirri nýggju útbúgvingini fyri heimahjálpi, sum ætlanin er at seta á stovn.

– Tað er harðliga tiltrøngt. Serliga nú vit eru komin at arbeiða saman við sjúkra-systirnum, sum eru væl lærðar.

– Tað eru vit ikki. Hóast vit hava nógv, praktiskar royndir, hava vit litla og onga bókliga vitan. Og eg haldi ikki, at royndirnar hava verið góðar av samanleggjningini. Tí tað skerist ikki burtur, at summar sjúkrasystirar hava hug at niðurgerða okkara arbeiði, tí vit hava ongan skúlagang.

– Hinegin haldi eg, at læknarnir taka okkum meiri í álvara, tí hóast vit ongan skúla hava, duga vit at sýgja og eygleiða, sigur Bodil Ejdesgaard.

Tí er tað ógvuliga kærkomið, at tær yngri sleppa í skúla nú.

Sjálvi heldur hon, at hon

er blivin nakað gomul til at fara í skúla nú. Hon fyllir 60 næsta ár, og veit ikki, hvussu leingi hon afturat, hon verður heimahjálpi.

– Men helst skuldi eg farið frá, áðrenn eg sjálf fái brúk fyri heimahjálpi, heldur hon turrliga fyri....

Verri á smáplássum

Bodil Ejdesgaard heldur, at tey ótryggu viðurskiftini gera, at tað er ikki júst gravgangur eftir at verða heimahjálpi.

– Vit hava verið úti fyri, at tað hevur verið vónleyst at fáa fólki at arbeiða sum heimahjálpi.

– Vit hava eisini verið úti fyri, at heilar 11 heimahjálpi hava verið í sama heimandi uppá eina viku, so ofta skiftir tað.

– Tað er ikki flagi, heldur hon.

Hon sigur, at umstøðurnar eru frægari á teimum stóru plássunum, men á smábygd vísir tað seg at vera trupult at skipa arbeiðið nóg væl við teirri játtan, sum er.

Á smáplássum er frítíðin eisini illað skipað. Men tað heldur hon ikki er trupult-leikin.

– Skal nakað gerast við tað, haldi eg at tað hevði kosta ov nógv afturíðing, sum fekkst afturfyri.

Arbeiðið á bygd er so

ójavnt. Viðhvørt er nógv at gera og viðhvørt er lítið at gera. Tað taka vit, sum tað er, sigur hon.

Eru ov bundin

Bodil Ejdesgaard heldur, at heimahjálpin er í mangar mátar ein góð skipan.

– Men í ávisum førum er hon alt ov stívin.

Hon heldur m.a., at tey, sum hava óhjálpin fólki heima, eru alt ov bundin.

Tað kunnu verða børn,

– Skipanin er góð, men í vissum førum er hon nakað stívin.

– Tað eru fólki, sum hava brúk fyri hjálpi, sum ikki akkurát passar inn í skipanina og tí fáa tey ikki ta hjálpin, tey hava brúk fyri.

– Serliga har børn hava óhjálpin foreldur heima, ella har foreldur hava brekað børn heima, røkkur skipanin ikki til, tí hon megnar ikki at geva teimum eina einstaka frítíð, sigur Bodil Ejdesgaard, sum hevur verið heimahjálpi í 16 ár.

– Eg veit um fólki, sum hava roynt at fáa heimahjálpi at avlasta tey viðhvørt, men tað er knívskeið. Tey, sum umsita skipanina koma heim, fáa kaffi, eru positiv halda við tær um at stöðan er ring og halda, at tað má heilt avgjört vera til at gera okkurt.

– Men hvørja ferð koma so bóðini aftur, um at tað tíverri ikki ber til.

– Her átti skipanin heilt avgjört at verðið broytt, heldur Bodil Ejdesgaard.

– Skipanin skuldi verðið lagað meiri til tórvin hjá hvørjum einstøkum, heldur enn at ligið í so føstum karmum, at hon ikki er til at víka. Tí bara heilt smáar broytingar høvdu gagnað nógvum fólki, sigur hon.

– Tíverri er ónatúrliga lítill forstálsli fyri, at hesi fólki hava brúk fyri at verða avlastað viðhvørt og at tey tí hava ein tórvi, sum kanska ikki passar akkurát inn í tað fasta mynstrið hjá heimahjálpin.

– Eg haldi, at slíkum fólki skuldu staðið í bóði at fingið nakrar tímar, sum tey brúktu, tá ið tað hóvaði teimum, t.d. eini tveir, trí kvøld um vikuna.

– Tvs, at tey kunnu fáa hjálpi í heimandi at avlasta tey viðhvørt, so tey sluppu út viðhvørt á fund, á konsert, í biograf, í bindiklubb, á fyrilestur, ella hvat fólki nú kunnu hava brúk fyri at fara til um kvøldið.

– Sjálvandi møðast fólki í longdini av at verða bundin nátt sum dag og tað er dreppandi aldrin at sleppa út.

– Í slíkum førum er skipanin alt ov stívin.

– Eg veit um fólki, sum hava roynt at fáa heimahjálpi at avlasta tey viðhvørt, men tað er knívskeið. Tey, sum umsita skipanina koma heim, fáa kaffi, eru positiv halda við tær um at stöðan er ring og halda, at tað má heilt avgjört vera til at gera okkurt.

– Men hvørja ferð koma so bóðini aftur, um at tað tíverri ikki ber til.

– Her átti skipanin heilt avgjört at verðið broytt, heldur Bodil Ejdesgaard.

– Skipanin skuldi verðið lagað meiri til tórvin hjá hvørjum einstøkum, heldur enn at ligið í so føstum karmum, at hon ikki er til at víka. Tí bara heilt smáar broytingar høvdu gagnað nógvum fólki, sigur hon.

Heimahjálpirnar eiga sambýlini

Í frásøgnini frá aðalfundinum hjá heimahjálparafelag Føroya komu vit tíverri at gera heimahjálpinum tann órætt, at skriva, at tað var ikki minst neyðugt við útbúgvingum og skeið til heimahjálpi nú fyri at gera tær kvalifiseradar at átaka sær stórví sambýlunum, sum eru stovnað og verða stovnað kring landið nú.

Hetta er at gera heimahjálpinum órætt, tí sum tey flestu vita eru tað heimahjálpi, sum arbeiða í sambýlunum.

– Vit hava havt nógvar fundir við avvarðandi myndugleikar og vit hava fingið staðfest, at sambýlini eru okkara starvsøki, sigur Ása Djurhuus, formaður í Heimahjálparafelagnum.

Hon sigur, at nakað heilt annað er, at ætlanin er at fara undir eina serliga royndarskipan í sambýlunum í Sandoyinni, har ið røktarheimsræktur skal samskipast við heimarókt.

Og fyri at gera heimahjálpirnar betri førar fyri at taka lut í teirri royndarskipanini, hevur felagið gjørt av heita á skipanina um at brúka pengarnir, sum eru til taks til skeið í ár, at útbúgva heimahjálpi, sum skulu arbeiða í royndarskipanini í Sandoyinni.

Ása Djurhuus sigur, at tað kann eisini misskiljast, tá ið sagt verður, at heimahjálpirnar nú skulu gera arbeiðið, sum eftirlitskvinnurnar hava gjørt.

Men tað er rætt, at ein partur av arbeiðinum hjá eftirlitskvinnunum nú verður flutt yvir á heimahjálpirnar.

Tað verða framvegis eftirlitskvinnan og heimasjúkrasystir, sum koma at meta um tórvin á heimahjálpi og at leggja arbeiðið til rættis í stórum.

Men dagligar broytingar koma heimahjálpirnar sjálvar at taka sær av frammyvir.